

KLÍMA HÍRLEVÉL

A BÁCS-KISKUN MEGYEI KLÍMAPROGRAM HÍRLEVELE • I. ÉVFOLYAM 8. SZÁM 2017. FEBRUÁR 10.

MICACC: AZ ELSŐ SIKERES MAGYAR VEZETÉSŰ ÉGHAJLAT-POLITIKAI LIFE-PROJEKT

Jó gyakorlat Bátyán

Egyre több hazai önkormányzat ismeri fel a vízmegőrzés fontosságát. Számukra nyújt lehetőséget a Belügyminisztérium koordinálta LIFE-MICACC elnevezésű projekt, mely az Európai Unióban kipróbált természetes vízmegőrző megoldásokat teszteli a gyakorlatban is a hazai önkormányzatok bevonásával. Bács-Kiskun megyéből Bátya Község Önkormányzata vesz részt a projektben.

A LIFE program 2016-os kiírásának keretében az „Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz” kiemelt területen támogathatónak ítélték „Az önkormányzatok integráló és koordináló szerepének megerősítése az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében” című hagyományos LIFE projektet.

A projekt azért fontos, mert megerősíti az önkormányzatok vezető, koordináló szerepét a klímaváltozással és vízgazdálkodással kapcsolatos ügyekben. Míg az önkormányzatokkal kapcsolatos koordinációs munkát a Belügyminisztérium végzi, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással és a vízgazdálkodással kapcsolatos szakmai felügye-

letet alapvetően a WWF Magyarország Alapítvány és az Országos Vízügyi Főigazgatóság látja el. A projektben társult kedvezményezettként közreműködik még a Klímabarát Települések Szövetsége, amely az önkormányzatok hálózatosodását segíti elő, illetve a Pannon Pro Innovációs Szolgáltató Kft., amely okos eszköz kifejlesztésével járul hozzá a projekt hatékony megvalósításához. A legserülékenyebb, azaz az éghajlatváltozásnak leginkább kitett önkormányzatok közül választottak a projekthez megfelelő partnereket. A térségekre jellemző a nagyon aszályos nyár, miközben előfordulnak olykor több napig tartó, rendkívül

csapadékos, „villámárvizes” vagy belvizes időszakok is. Ezek a szélsőségek gyakran, kiszámíthatatlan módon nehezítik a települések életét. A projektben öt kiválasztott, természetes vízmegtartó megoldást terveznek és kiviteleznek. Az öt prototípus különböző, a vízzel kapcsolatos és az éghajlatváltozás által felerősített problémára ad választ az eltérő domborzati viszonyokkal és helyi adottságokkal rendelkező öt önkormányzat esetében. Jellemzően az önkormányzatok tulaj-

Nagy hangsúlyt kap a projektben a kommunikáció és az eredmények megosztása is. Ezt külföldi tanulmányutakkal, tréningekkel és tudásmegosztó rendezvényekkel kívánják elérni.

A megvalósuló természetes vízmegtartó létesítmények az önkormányzatok fenntartásában maradnak és a későbbiekben mintahelyszínekként látogathatóak is lesznek. A konzorciumban elkészítenek egy olyan „adaptációs útmutatót” is, amelyben

donában lévő, használaton kívüli vagy kevésbé hasznosított területeken folynak majd a munkálatok. A projekt eredményeként ezek a teszthelyszínek a teljes önkormányzati körnek mintául szolgálhatnak majd itthon és a határainkon túl egyaránt.

részletesen beszámolnak a gyakorlati tapasztalataikról.

Magyarország fokozottan ki van téve a klímaváltozásból fakadó negatív hatásoknak. A társadalom többsége tudja és el is fogadja: az éghajlatváltozás valós veszély, ami ellen tenni kell.

HÍREK

Több százezer fát ültetünk a Kiskunságban

Már zajlanak az erdősítési munkálatok a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területén. A kora tavaszi időszakig 70 hektáron, csaknem 350 ezer darab, őshonos fajokból álló facsemétét ültet a Tisza-völgyében és a Homokhátságon az igazgatóság.

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság jelentős méretű, mintegy 10 ezer hektárnyi erdőterületen végez erdőkezelési tevékenységet. A faállomány közel 40 %-a nem honos, természetvédelmi szempontból csekély jelentőséggel bíró fajokból áll, mint a nemesnyár, a feketefenyő, az erdeifenyő és az akác.

A nemzeti park szakemberei azon dolgoznak, hogy ezeket az erdőket őshonos fajokból álló, gazdag élővilágnak otthont adó erdőkké alakítsák, amit szaknyelven erdőszerkezet átalakításnak hívnak.

Mivel az erdők életciklusa évtizedekben, sőt évszázadokban mér-

hető, ezért ezt a távlati célt csak hosszú távon, több lépésben lehet elérni. A folyamat során eltávolítják az idegenhonos fajokat, és helyükre szürke- és fekete nyár, kocsányos tölgy, magyar kőris, mezei és vénic szil, vadvörte, vadalma, zselnice meggy, nyír, me-

zei- és tatárjuhar kerül.

Az erdőfelújítások időszaka késő ősztől kora tavaszig tart. Az idei szezonban 70 hektáron végez a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság erdősítést. A Tisza-völgyében Lakitelek, Tiszaalpár, Csanytelek, Tiszaug és Mártély tér-

ségében, a Homokhátságon Pálmonostora, Fülöpháza, Bugac, Bócsa, Páhi és Kaskantyú települések körül, a Felső-Kiskunságban pedig Kunadacs, Kunpeszér, Kunbaracs és Ladánybene környékén zajlanak a munkálatok.

Forrás: http://knpi.nemzetipark.gov.hu/index.php?pg=news_35_2796

Kék Bolygó

Klimavédelmi alapítványt hozott létre Áder János köztársasági elnök. Az államfő azt is bejelentette, megújult az Élő bolygónk (www.elobolygonk.hu) honlap, ahol a klímaváltozás megelőzése szempontjából fontos írásokat szemlélnek majd.

A Kék Bolygó Klímavédelmi Alapítványnak Áder János az alapítója, kuratóriumi elnöke Martonyi János, korábbi külügyminiszter, tagja pedig **Vizi E. Szilveszter**, a Magyar Tudományos Akadémia korábbi elnöke, valamint **Szűcs Gábor** klímavédelmi szakértő.

Áder János elmondta: az alapítványt abból az összegből hozta létre, amit a Magyarországról kivándorolt és Manchesterben 2013-ban elhunyt Balázs Miklós elektromérnök hagyományozott a hivatalban lévő köztársasági elnökre azzal, hogy fordítsa a pénzt Magyarország népének javára.

A 234 396 font és 66 penny 2016 januárjában érkezett meg egy ügyvédi letéti számlára. Hosszas gondolkodás után úgy döntöttek, az örökhatározó akaratát azal tudják a legjobban szolgálni, ha nem egyszeri alkalomra költik az örökséget, hanem megpróbálják hosszú távon jó célra felhasználni.

Martonyi Jánost

nemzetközi tapasztalata, jogi tudása és a téma iránti érdeklődése révén, Vizi E. Szilvesztert a tudományos világban meglévő kapcsolatai és a Friends of Hungary-ban szerzett tapasztalatai miatt kérte fel az alapítvány munkájában való részvételre, Szűcs Gábor pedig évek óta segíti munkáját klímavédelmi szakértőként.

Martonyi János, az alapítvány kuratóriumának elnöke úgy véli, a legtöbb globális kockázat közvetve vagy közvetlenül összefügg az emberi tevékenységgel, ezért indokolt azt vizsgálni, mit lehet tenni ezek megelőzésére. Fel-

hívta a figyelmet arra, hogy a klímaváltozás összefügg a természeti katasztrófákkal, a terrorizmussal és a migrációval. Kitért arra, hogy biztos benne: az alapítvány segítségével hozzárulhatnak a globális kockázatok, a klímaváltozás hatásainak leküzdéséhez.

Vizi E. Szilveszter rámutatott: korunk emberének hallatlanul nagy a felelőssége abban, hogyan változtatja meg azt a bolygót, amit örökölt. Éppen a tudomány exponenciális növekedésének eredménye, hogy az ember kezében olyan hihetetlen hatalom összpontosult, hogy képes elpusztítani a bolygót.

Áder János szolt arról is, hogy online szemlét indítanak a megújított www.elobolygonk.hu segítségével. (A honlapot a 2015-ös párizsi klímacsúcs alatt hozta létre a köztársasági elnök, a honlapon regisztráltak csatlakoztak Al Gore

volt amerikai alelnök kezdeményezéséhez, amelynek célja az volt, hogy a klímacsúcs előtt egymilliárd támogatót szerezzen, és ezzel egy ambiciózusabb megállapodást kényszerítsenek ki a politikusokból.)

„Az új köntösbe bújtatott honlap célja, hogy növeljük az olvasók tudását, ismereteit a klímaváltozással kapcsolatban, illetve felmússunk egyéni és közösségi megoldásokat.” – mondta. A honlapon összegyűjtik a magyar és nemzetközi portálokon megtalálható releváns információkat, amelyek a klímaváltozással kapcsolatban minden korosztályhoz szólnak.

A honlapon klímahíreket, innovatív trendeket, zene- és programajánlót is közölnek, az „Én mit tehetek” menüben pedig gyakorlati tanácsokat is adnak a környezetvédelemhez.

Forrás: MTI

REMÉNY A MŰANYAGSZENNYEZÉS ELLENI HARCBAN

Megszületett az első európai stratégia

Elfogadták azt az első, műanyagokkal kapcsolatos páneurópai stratégiát, amely a bolygónk védelme, polgáraink biztonsága és az ipar fellendítése érdekében lép fel. A dokumentum 2018. január 16-i elfogadása fontos lépése a körforgásos gazdaság felé való elmozdulásnak.

A legfontosabb cél a stratégia szerint megvédeni a környezetet a műanyagokkal való szennyezéstől.

Az új tervek szerint 2030-ra az uniós piacon mindenféle műanyag csomagolás újrahasznosítható lesz, csökkenni fog az egyszer használatos műanyagok fogyasztása, a mikroműanyagok szándékos használatára pedig korlátozás lép érvényben.

„Ha nem változtunk a műanyagok előállításán és használatán, akkor 2050-re több műanyag lesz az óceánokban, mint hal. Meg kell állítani a műanyagok terjedését a vízben, az élelmiszerekben és a szervezetünkben. A műanyag hulladék felgyülemelését tartósan csak a fokozott újrahasznosítás és újrahasználat révén lehet megállítani. Ez nem könnyű feladat, melyet a lakosoknak, az iparoknak és a kormányoknak együtt kell megoldaniuk.” – mondta Frans Tim-

mermans, a fenntartható fejlődésért felelős első alelnök.

Jyrki Katainen, a munkahelyteremtésért, a

növekedésért, a beruházásokért és a versenyképességért felelős alelnök a következőket mondta: „A műanyagokkal kapcsolatos stratégia egy új műanyagkörforgás alapjait fekteti le, és ösztönzi az abba való beruházást. Az európai ipar szempontjából ez remek lehetőség arra, hogy világvezetőkké váljunk az új technológiák és anyagok kifejlesztésében. A fogyasztókat pedig felelősséggel ruházza fel a környezet iránt. Ez mindenki számára előnyös.” Európában

évente 25 millió tonna műanyag hulladék keletkezik, és ennek kevesebb mint 30%-a kerül újrahasznosításra. A tengerparti hulladék 85%-át világszerte műanyagok teszik ki. Ezek pedig a tüdőnkbe és a tányérunkra is eljutnak, noha a levegőbe, a vízbe és az élelmiszerekbe bekerülő mikroműanyagok élettani hatása még ismeretlen.

figyelembe veszi az újbóli használatra, javításra és újrahasznosításra irányuló igényeket.

Európa vezető szerepet játszhat ebben az átállásban. A műanyagokkal kapcsolatos stratégia mellett a Bizottság elfogadott egy nyomonkövetési keretrendszert is. Ez tíz kulcsmutatót foglal magában, melyek mindegyike a körforgás egy-egy szakaszát fedi le, és lehetővé teszi a körforgásos gazdaság felé való előrelépés mérését uniós és nemzeti szinten egyaránt.

Az új stratégia keretében az Európai Unió a következő módokon lép fel:

- A csomagolás tekintetében kialakítandó új szabályok javítani fogják a piacon használt műanyagok újrahasznosíthatóságát, és növelni fogják a keresletet az újrahasznosított műanyagok iránt. Több műanyag begyűjtése azt jelenti, hogy jobb és nagyobb befogadóképességű feldolgozó létesítményekre lesz szükség, és meg kell oldani a hulladék hatékonyabb, az egész EU-ban, elkülönített gyűjtését és szétválogatását.

(Folytatás a következő oldalon)

(Folytatás az előző oldalról)

Ez begyűjtött tonnánként várhatóan 100 euróval csökkenti a költségeket.

- Csökkenti a műanyag-hulladék mennyiségét. Az uniós szabályozás már sikeresen csökkentette a műanyag zacskók használatát számos tagállamban. Az új tervek más, egyszer használatos műanyagokra és hor-

rozásra kerül a 2018-ban előterjesztendő új uniós szabályozás hatóköre. A Bizottság új előírásokkal kívánja korlátozni a mikroműanyagok használatát a termékekben, és címkerendszert alkot a biológiai úton lebontható és komposztálható műanyagok számára.

- Megszünteti a tengeri hulladéklerakást. A kikötői fogadólétesítményekre vonatkozó új szabályozás fellép a tenger

lítandó a szárazföldre, ahol megfelelő feldolgozásra kerül. Gondoskodik a kikötőkre, hajókra és illetékes hatóságokra háruló adminisztratív terhek csökkentéséről is.

- Ösztönzi a beruházásokat és az innovációt. A Bizottság iránymutatással fog szolgálni mind a nemzeti hatóságok, mind az európai vállalkozások számára a műanyag-hulladék kiindulási ponton való visz-

tával az újrahasznosítás hatékonyabbá, a veszélyes anyagok és szennyeződések pedig nyomon követhetővé és eltávolíthatóvá válnak.

- Világszintű változásokat idéz elő. Az Európai Unió megteszi, amit lehet a saját portáján, de nemzetközi partnereivel is együtt kell működnie világszintű megoldások és nemzetközi szabványok kidolgozása érdekében. Ezenfel-

gáskellékekre fognak koncentrálni, nemzeti figyelemfelhívó kampányokat támogatnak, és keretükben konzultációkra és hiteles adatokra támaszkodva meghatá-

hulladékkal való szennyezése ellen. Rendelkezik arról, hogy a hajókon keletkező vagy a tengeren begyűjtött hulladék nem hagyható a tengeren, hanem visszazál-

szaszorításáról. További 100 millió euró válik elérhetővé az intelligensebb, jobban újrahasznosítható műanyagok kifejlesztésének támogatására, melyek használa-

ül továbbra is támogat más országokat, ahogy a Gangesz folyó megtisztítása ügyében Indiával tette.

Minden, ami LIFE

TUDOMÁNY

A LIFE program az Európai Unió környezetvédelmi, természetvédelmi, éghajlat-politikai projekteket támogató pénzügyi eszköze, amelyet 1992-ben hoztak létre. A 2014–2020 közötti európai uniós pénzügyi időszakra vonatkozó, megújult LIFE program összköltségvetése 3,4 milliárd euró. A program általános célkitűzéseinek megvalósítása két alprogram (Környezetvédelem alprogram és Éghajlat-politika alprogram) keretében zajlik. Az alábbiakban a programmal kapcsolatos aktualitásokat olvashatják.

LIFE csapat

A Magyar Fejlesztési Központ Nonprofit Kft. a LIFE tematikus alprogramjainak nemzeti kapcsolattartói feladatait ellátó Nemzeti Fejlesztési Minisztériummal és Földművelésügyi Minisztériummal együttműködve hazánk LIFE programokban való hatékonyabb részvételét segíti elő. E szervek Magyarországnak a LIFE programokból finanszírozott pályázatokon való eredményesebb részvételét különféle szakmai programokkal, workshopokkal, információs napokkal, tanácsadással, valamint a LIFE pályázatok információs honlapjával (a <http://lifepalyazatok.eu> oldallal) támogatják.

Elkészült a LIFE CLIMA Kisokos

A LIFE Klímapolitikai Csoport közreadta a 2018. év első LIFE CLIMA Kisokosát. A 14 oldalas anyagban összegyűjtésre kerültek azok az alapvető fontosságú információk, amelyek elengedhetetlenül szükségesek egy si-

keres LIFE pályázathoz.

További információ:

<http://www.lifepalyazatok.eu/2018-ev-else-li-fe-clima-kisokosa.html>

Nagyobb támogatást kapnak a LIFE természetvédelmi pályázatok

Az Európai Bizottság elfogadta a rendeletet, mely értelmében a LIFE Környezetvédelem Alprogram keretében nyújtott projekttámogatásokra előirányzott költségvetési források legalább 60,5 %-át a természet és biológiai sokféleség megőrzését támogató projektekre kell fordítani. A rendelkezés értelmében a 2018-as pályázati időszaktól kezdődően, a korábbi évekhez képest legalább 5,5%-kal több támogatás jut a természetvédelmi

témájú pályázatokra.

TRÉNINGEK

LIFE Természetvédelmi Tréning – 2018. február 20-21.

A Földművelésügyi Minisztérium 2018. február 20-21-én szervezi meg pályázói igények szerinti természetvédelmi tréningjét Kecskemét-Lakitelek helyszíneken.

***

LIFE Környezetvédelmi Tréning – 2018. március 20.

A Földművelésügyi Minisztérium 2018. március 20-án szervezi meg soron következő LIFE tematikus tréningjét „A LIFE Környezetvédelem Alprogram újdonságai a 2018. évtől” címmel, a Földművelésügyi Minisztérium Darányi Ignác termében (1055 Bu-

dapest, Kossuth Lajos tér 11.). A képzés fő célja a novemberben elfogadásra került LIFE 2018 és 2020 közötti időszakra vonatkozó többéves munkaprogram által bevezetett újítások ismertetése, valamint a LIFE Környezetvédelem Alprogram pályázati lehetőségeinek bemutatása.

***

VII. LIFE Klímapolitikai Tréning - 2018. március 27.

VII. LIFE Klímapolitikai Tréning – „Klímapályázat” pontról pontra! elnevezésű továbbképzésen bemutatják, mit takarnak az egyes értékelői szempontok és mit szeretne látni a pályázati anyagokban az EASME és az értékelők 2018-ban.

Komposztálni panelházban?

Sokan nem is gondolnák, hogy kis odafigyeléssel akár panelházban is könnyen lehet a hulladék mennyiségét csökkenteni. A következőkben bemutatom, hogyan tudunk a hulladék szelektív gyűjtésével saját komposztot készíteni. Ezt bárki kipróbálhatja, az is, akinek nincs kertje. A megvalósításhoz pusztán elhatározásra van szükség.

ELŐKÉSZÜLETEK

Mielőtt hozzákezdenék a folyamathoz, fel kell mérnünk, hogy hozzávetőlegesen mennyi komposztálható hulladékot termelünk, és milyen gyakorisággal tudjuk elszállítani a komposztáló helyre. Ezeknek megfelelően válasszunk egy jól zárható tárolót. Nekem egy két literes zárható dobozra esett a választásom. Ez a doboz körülbelül egy hét alatt telik meg hulladékkal.

Ezen túl keresni kell egy helyet, ahová az előkészített alapanyagot ki lehet helyezni, ahol a komposztálás teljes folyamata végbemehet. A

helyszín kiválasztásánál legyen szempont, hogy egy kényelmes séta során elérhető legyen, továbbá az emberi tevékenység által elhagyatottabb. Az én választásom egy 15 perces sétával megközelíthető, fákkal borított zöld területre esett.

GYŰJTÉS

Használatbavétel előtt kibélelem a doboz alját száraz levéllel vagy faforgáccsal. Ez kettős célt szolgál. Az egyik, hogy nem ragad oda a konyhai hulladék az edény aljára, a másik pedig, hogy a nitrogén dús konyhai hulladékot széntartalmú anyaggal elegyítem, mely ideális

komposztálási körülményeket segít elő.

A konyhai hulladék gyűjtése közben rétegelve rakom a tárolóba a nitrogén dús (konyhai hulladék) és a szénben gazdag (faforgács, száraz levél...) összetevőket, ezzel gátat szabva a rothadási folyamatoknak és a kellemetlen szagnak.

KIHELYEZÉS

A tároló tetejét ellenőrizzük le, hogy jól záródik-e, ügyeljünk arra, hogy ne boruljon ki, és induljunk el a komposztálás helyszínére. A komposztálandó keverék kijuttatása előtt itt is levéllel béleljük ki a helyet. A már előre for-

gáccsal kevert konyhai hulladékot a szétterítés után száraz levelekkel fedjük be. A többit pedig bízunk a természetre!

Ezzel a természetnek olyan módon adjuk vissza, hogy azt könnyen fel tudja dolgozni. A komposzt felhasználását itt most a természetre bízom, nem kívántam saját célra használni.

SEGÉDANYAGOK

A segédanyagok beszerzése sokféleképpen megvalósítható. Száraz levelet ősszel gyűjtöttem, ha pedig nedves volt, akkor egy papírzacskóban megszáritottam a radiátoron. Forgácsot tüzipés és fűrésztelepekről, esetleg asztalosoktól lehet szerezni. Bár egy részét a saját magam által hobbiból faragott eszközök hulladékaként hasznosítottam.

A módszer természetesen nem kőbevésett. Az időjárás és a háztartás adottságai sok szempontból befolyásoló tényezők. A lényeg, hogy saját eszközeinkkel, a háztartásunkban keletkező lebomló szerves hulladék elkülönített kezelésével hozzájárulunk egy tisztább és élhetőbb világhoz, melynek igen is fontos részei vagyunk.

Baka Viktor
klíma referens

KÖZÉRTHETŐEN A KOMPOSZTÁLÁSRÓL

Mi a komposzt?

A komposzt nem más, mint a szerves anyagok bomlásának végterméke. Mivel szerves hulladékból keletkezik, ezért a kertben felhalmozódott száraz levelek, felaprított gallyak és a konyhai növényi eredetű maradék mind alkalmas komposzt készítésre.

Kitűnő talajminőség-javító tulajdonsága okán a komposztot joggal nevezik a kertészek „barna arany”-nak. Agyagos talajhoz keverve megkönnyíti a tápanyagok felszívódását a növényekbe. Homokos talajjal elegyítve pedig megnöveli annak vízmegtartó képességét. Mivel a komposzt szerves anyagokkal látja el a táptalajt, ezáltal biztosítja a növények egészséges fejlődését.

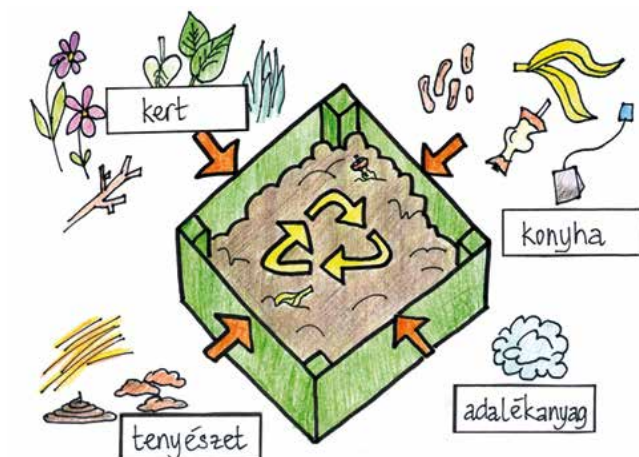
A komposztkészítés kitűnő módszere a lehullott levelek és egyéb kerti hulladék újrafelhasználásának. Ahelyett, hogy fizetnénk a háztartási és a kerti szemét elszállításáért, komposzt formájában visszajuttathatjuk a bennük lévő szerves anyagokat a talajba. A saját készítésű komposzt a tőzegmoha megvásárlását is feleslegessé teszi!

A komposztálás folyamata

Komposzt készítéséhez négy fontos összetevő szükséges: szerves anyag, oxigén, nedves-

ség és a mikroorganizmusok jelenléte.

Kitűnő szervesanyag-forrás a növényi eredetű hulladék és az olyan trágya, amely növényekkel táplálkozó kisállatoktól származik. A minőségi kerti komposzt előállításához barna (elszáradt levelek, gallyak, trágya) és zöld (levágott gyep vagy fű, gyümölcsbőr stb.) hulladékból származó szerves anyag keveréke a legmegfelelőbb. Az egészséges kerti komposzt készítésekor 1 rész szénben gazdag barna anyagot és 1 rész nitrogéndús zöld anyagot elegyítsünk a komposztládában. A folyamat felgyorsítása érdekében vágjuk vagy aprítsuk finomra az összetevőket. Ha több a barna anyag (elszáradt levelek) a keverékben, akkor a szerves anyagok biológiai lebomlási folyamatát maroknyi, a kereskedelemben kapható nitrogéntartalmú műtrágya hozzáadásával segíthetjük elő. Erre a célra a legalkalmasabb az NPK 10-10-10 össze-

tett műtrágya.

A nedvesség szintén katalizátora a komposztálási folyamatnak. A komposzt nedvességtartalma a kicsavart vizes szivacséhoz hasonlatos legyen. Ha a komposzthalom túl száraz, a lebomlási folyamat lassú lesz. Ezért szárazság idején adjunk a keverékhez vizet vagy nagyobb mennyiségű barna szerves anyagot. Ha viszont túl nedvesek a rétegek, akkor forgassuk át és keverjük össze őket. Egy másik megoldás a keverék száraz, barna szerves anyagokkal való dúsítása.

A szerves anyagok lebontásában és átalakításában résztvevő mikroorganizmusok és baktériumok oxigént vesznek fel a levegőből a komposztálás folyamata alatt. Ha nem áll elegendő oxigén ezen baktériumok rendelkezésére, akkor kellemetlen szag kíséretében megindulnak a rothadási folyamatok. Ezért ajánlott a komposzthalmot megforgatni, átke-

verni, a szélektől indulva a közepe felé haladva. A bomlás folyamata alatt hő szabadul fel, ezért várjunk legalább 2 hetet, amíg a halom közepe lehűlt, vagyis ott már megtörtént a lebomlás, és csak azután forgassuk át az anyagot. Ennek a műveletnek a gyakorisága siettetheti a komposztálási folyamatot.

A baktériumokra és más mikroorganizmusokra hárul a legfontosabb feladat, a tulajdonképpeni komposztálás elvégzése. A szerves anyagokat oxigén és víz jelenlétében a kert számára hasznos tápanyaggá változtatják komposzt formájában. A folyamat során felszabaduló hő értéke a halom közepén a legnagyobb. A folyamat felgyorsítható táptalaj vagy már érett komposzt hozzáadásával, mert így megnövelhető a komposztálandó anyagba bevitt baktériumok és mikroorganizmusok mennyisége. (Folytatás a következő oldalon)

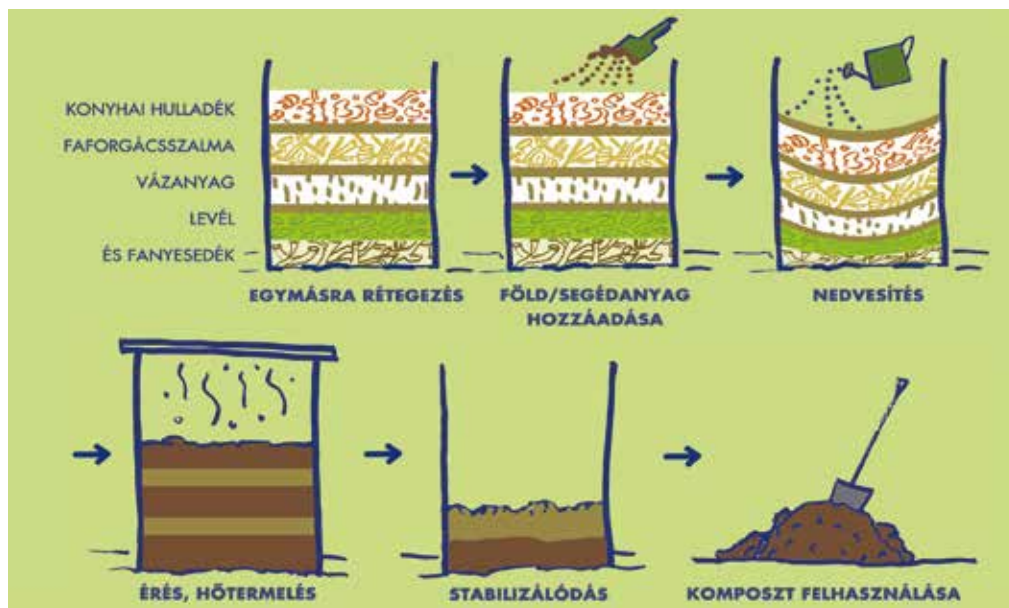
(Folytatás az előző oldalról)

Kereskedelemben kaphatóak a komposztálási folyamatot beindító termékek, alkalmazásuk felesleges abban az esetben, ha a keverékben egyensúlyban van a szén-nitrogén arány (1 rész zöld szerves anyag, 1 rész barna szerves anyag).

A komposztba bekerülő élő szervezetek a rovarok és a férgek, a baktériumok mellett szintén aktívan részt vesznek a komposztálási folyamatban. Ezek az élőlények a komposzthalom nagyobb méretű összetevőit is lebontják.

A komposzt előállításához szükséges idő számos tényezőtől függ, beleértve a halom nagyságát, annak tápanyagtartalmát, az összetevő anyagok méretét és az átforgatások számát is.

A komposztálás 85-140 liter szerves hulladékhalom esetében a leghatékonyabb. Ugyanis ennél a mennyiségnél alakul ki a halom közepén a lebomláshoz szükséges legoptimálisabb hőmérséklet. Kisebb halom esetében hosszabb ideig tart az érett komposzt képződése. Az 1,5 m hosszúságú és ugyanakkora mélységű nagyobb halom esetében a komposzt kialakulása az átkeverések számától függ. Tulajdonképpen két komposztrakással is

dolgozhatunk. Az egyik a már érett, a kertben hasznosítható komposzt, a másik a még lebomlóban levő halom.

A komposztálási folyamat hosszabb ideig tarthat akkor is, ha a halom nagyobb mennyiségű barna szerves anyagot tartalmaz. Felgyorsíthatjuk a folyamatot, ha több zöld hulladékot vagy nitrogén-tartalmú műtrágyát keverünk a komposztálható anyaghoz (1 csészényit 2,5 négyzetméterenként).

A kerti és konyhai hulladék felülete is döntően befolyásolhatja a komposztkészítés időtartamát. Ha összetördeljük vagy szükség szerint felaprítjuk/vágjuk a komposzthoz valókat, akkor a megnövekedett felülethez könnyebben hozzáférnek a baktériumok és gyorsabb lesz a bomlasztási folyamat.

A komposzt kialakulásának időtartamára az átkeverések illetve -

forgatások gyakorisága is hatással van. Ez a 2-4 hetenkénti művelet felgyorsítja a folyamatot, ezért szükséges legalább 2 hetet várni, hogy a halom közepe kellőképpen felmelegedjen és a bakteriális tevékenység elérje a csúcspontját. Egy átlagos komposztálóban 4-5 hetenként forgatják át az anyagot. A komposztnak való forgatásakor győződjünk meg arról, hogy az anyag a külső szélektől középre, középről pedig a külső részekre keveredjen.

Az átforgatások számától és az évszaktól függően már 3 hónap alatt elkészülhet a tápanyagokban gazdag, kerti komposzt. Télen a baktériumok és a mikroorganizmusok tevékenysége lelassul, ezért novembertől már nem javasolt az átkeverés, mert csak így őrizhető meg a halom közepén fejlődő hőmérséklet. Nyáron a melegben felülül a baktériumok

tevékenysége és ezáltal a komposztálási folyamat is felgyorsul.

Keverjük a komposztot kertünk táptalajába, hogy felfrissítsük azt még a tavaszi ültetések előtt. A friss komposzt talajtakaróként alkalmazható 7-10 cm-es rétegben a föld felett. Az érett komposztot 15 cm mélységben keverjük a talaj legfelső rétegébe. Konyhakerti növények, virágágyások és frissen ültetett évelők talajának kitűnő tápanyag-forrása a komposzt. Talajtakaróként virágágyások, fák, cserjék, konyhakerti növények környékén alkalmazható mintegy 7 cm vastagságban, vigyázva, hogy ne kerüljön közel a növény szárához vagy törzséhez.

Forrás: <http://www.edenkert.hu/kertepites-kerttervezes/komposzt-es-talaj/komposzt-talaj-folyamata/4710/>

Előadás a fenntartható mezőgazdaságról

Egész napos rendezvény szól a talajok szervesanyag-tartalmának növeléséről, illetve a vízta-
karékos gazdálkodási módokról Izsákon a Ta-
lajmegújító Mezőgazdaság és az Eleven Porta
szervezésében.

Előadó: Kökény Attila

Időpont: 2018. február 17. szombat 08:00 – 16:00

Helyszín: Vino Étterem, Panzió és Pinceklub
(6070 Izsák Dózsa György tér 4.)

(térkép link: <https://www.google.hu/maps/place/Vino+Restaurant/@46.7999761,19.3603024,17.75z/data=!4m5!3m4!1s0x0:0xc66485de574dc98a!8m2!3d46.800553!4d19.3601533>)

Témák: talajélet, talajegészség, biológiai tá-
panyag-gazdálkodás, forgatás nélküli talajmű-
velés, takarónövények jelentősége, direktvetés,
ésszerű gazdálkodás a kiskertektől a szántóföldig
az alapoktól, érthetően.

Részvételi díj:

- helyszínen: 4500 Ft

Jelentkezés és információ: eleven.porta@gmail.com
e-mail címen vagy Rácz Sándortól a 06 70
266 52 59-es telefonszámon kérhető. A részvétel
előzetes regisztrációhoz kötött!

AZ ELŐADÓRÓL

Kökény Attila

A talajmegújító tech-
nológiák alkalmazója
2010 óta.

Grafikusként, majd
informatikai tanácsadó-
ként dolgozott koráb-
ban, amely munka mel-
lett kezdett gazdálkodni,
alapvetően a talajélet
rekonstrukciójára épít-
ett, minimum művelési
technológiák alkalm-
zásával.

Jelenleg a 200 hek-
táros Kakasszéki Bio-
gazdálkodási Kft.
ügyvezetőjeként a vegy-
szermentes, forgatás
nélküli és minimum
művelés technológiákkal
kísérletezik és ökológiai
termesztésben használ-
ható búzafajták term-
esztési kísérleteit végzi
az Ökológiai Mezőgaz-
dasági Kutatóintézetrel

karöltve.

A biogazdaság veze-
tése mellett több gazda-
ságnak segít tanácsaival
a talajmegújító techno-
lógia bevezetésével és
ismeretterjesztő előadá-
sokon osztja meg a ha-
zai és külföldi tapasza-
latokat a talajbiológiára
építő, fenntartható me-
zőgazdaság technológi-
áiról.

A gyakorlati tapasz-
talatai alapján kifejlesz-
tett RAD direktvetőgé-
p technológiája egyedül-
álló segítség a kisgazda-
ságoknak a direktvetésre
való áttérésben.

Az **Év Agrárembere**
kitüntető cím idej
bitokosa.

További információ:
<https://www.talajegeszseg.hu/eloadok/kokeny-attila/>

HALADVA A KORRAL

Ingyenes környezetvédelmi adatszolgáltatási konferencia

FELHÍVÁS

A 2015-ben megszűnt, papír alapú adatszolgáltatási rendszer helyébe az Általános Nyomtatványkitöltő (ÁNYK) program lépett, amelyen keresztül elektronikus úton végzik az adatszolgáltatást a környezethasználók.

Az elektronikus úton beérkező adatokat - feldolgozást követően - feltöltik egy központi adatbázisba, az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszerbe (OKIR). Ez az adatbázis biztosítja a környezet állapotának és használatának figyelemmel kísérését, terhelési és igénybevételi adatainak gyűjtését, feldolgozását és nyilvántartását, továbbá ellátja az érintett felhasználókat a szükséges információkkal.

A Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft. segíteni kívánja a környezetvédelmi adatszolgáltatásra kötelezettek munkáját, ezért részükre konferenciát szervez. A rendezvény célja az OKIR rendszer alkalmazásának szakágak szerinti ismertetése, a helyes adatszolgáltatás teljesítésének elősegítése különös tekintettel az elmúlt évek tapasztalataira, illetve a rendszer használatának megkönnyítése az adatszolgáltatási kötelezettséggel rendelkező felhasználók számára.

Időpont: 2018. február 13. (kedd)
Helyszín: Herman Ottó Konferencia Központ (1223 Budapest, Nagytétényi út 190.)

A rendezvényen való részvétel ingyenes, de előzetes regisztrációhoz kötött, részvételi szándékát 2018. február 7-ig jelezze az aláb-

bi felületen: www.hermanottointezet.hu/okir

Program:

- 09:00-09:30 Regisztráció
- 09:30-09:40 Megnyitó
Béres András szakmai ügyvezető helyettes, Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.
- 09:40-10:00 Jogszabályi változás a közigazgatási eljárásban és az elektronikus hatósági ügyintézés eljárása
Dr. Bartus Adrienn főosztályvezető, Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály, Pest Megyei Kormányhivatal
- 10:00-10:20 A hulladékkal kapcsolatos éves, negyedéves adatszolgáltatások teljesítése, a hulladéklerakókkal kapcsolatos új elektronikus adatszolgáltatás
Kertész-Káldosi Zsuzsanna hulladékgazdálkodási referens, Hulladékgazdálkodási Főosztály, Földművelésügyi Minisztérium
- 10:20-10:40 Hulladékkal kapcsolatos adatszolgáltatások a napi gyakorlatban
Kissné Petró Mária szakértő
- 10:40-11:00 A kiemelt hulladékkáramok adatszolgáltatásainak teljesítése
Bujtor Tibor szakmai tanácsadó, Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály, Pest Megyei Kormányhivatal
- 11:00-11:10 Kérdések, válaszok
- 11:10-11:30 Kávészünet
- 11:30-11:50 Levegőtisztaság-védelmi adatszolgáltatás aktuális kérdései
Kun Gabriella levegő-tisztaságvédelmi referens, Környezetmegőr-

zési Főosztály, Földművelésügyi Minisztérium

- 11:50-12:10 Európai Szennyezőanyag-kibocsátási és - Szállítási Nyilvántartás (E-PRTR)

Bejenaru-Sramkó Gyöngyi integrált szennyezésmegelőzési referens, Környezetmegőrzési Főosztály, Földművelésügyi Minisztérium

- 12:10-12:25 Felszíni vízminőségvédelmi adatszolgáltatás (FEVISZ)

Miklanné Szávai Kitti vízgyűjtő-gazdálkodási referens, Vízgyűjtő-gazdálkodási és Vízügyi Főosztály, Belügyminisztérium

- 12:25-12:40 Engedélyköteles tevékenységek és monitoring adatszolgáltatás (FAVI)

Gaul Réka Orsolya főosztályvezető-helyettes, Vízgyűjtő-gazdálkodási és Vízügyi Főosztály, Belügyminisztérium

- 12:40-13:00 Szennyezett területek adatainak nyilvántartása a KÁRINFO-ban

Hasznos Gábor kármentesítési referens, Környezetmegőrzési Főosztály, Földművelésügyi Minisztérium

- 13:00-13:15 Kérdések és válaszok
- 13:15-14:00 Szendvicsebéd

Forrás: <http://www.hermanottointezet.hu/node/800801>

Pályázat új köntösben, második felvonásban

A Miniszterelnökség kihasználva a forrásátcsoportosítás lehetőségét, elsősorban megújuló energia felhasználásával történő, energiahatékonyság javítását szolgáló, új pályázatot hirdetett a Vidékfejlesztési Program keretében. Az összesen 35 milliárd forint keretösszegű felhívásra 2018. február 19-től nyújthatók be a támogatási kérelmek.

Az energiahatékonyság javítása fontos célja a Vidékfejlesztési Programnak, ezért az eddig felhasználatlan

összegeket önálló pályázatként, változatlan céllal újra meghirdette a Miniszterelnökség. A „Mezőgazdasági- és

feldolgozó üzemek energiahatékonyságának javítása” című, 35 milliárd forint keretösszegű felhívásra mezőgazdasági termelők és mezőgazdasági termelőnek nem minősülő mikro- és kisvállalkozások nyújthatják be kérelmüket.

Az innovatív és környezetbarát, energiahatékonyság javítását – elsősorban megújuló energia felhasználásával – szolgáló fejlesztések megvalósítására egyéni projekt esetén maximum 500 millió forint, kollektív projekt esetén pedig legfeljebb 1 milli-

árd forint vissza nem térítendő támogatás nyerhető.

A Vidékfejlesztési Program keretében megjelent pályázatra 2018. február 19-től nyújthatók be a kérelmek a www.mvh.allamkincstar.gov.hu honlapon. Az első értékelési szakasz 2018. március 19-ig tart. Az értékelési hatánapokig benyújtott projektek együttesen kerülnek elbírálásra.

További információ:
www.szechenyi2020.hu
(forrás: Miniszterelnökség)

FELHÍVÁS

SZECHENYI 2020 PÁLYÁZATOK

„Zöld” pályázati lehetőségek

A Széchnyi 2020 program keretében az alábbi, klímaváltozás elleni tevékenységet is szolgáló pályázati felhívások állnak nyitva.

GINOP-8.4.1/A-17 Lakóépületek energiahatékonyságának és megújuló energia felhasználásának növelését célzó hitel

KEHOP-1.3.0/2015 Fenntartható vízgazdálkodás infrastrukturális feltételeinek javítása

KEHOP-2.2.2 A fejlesztési kötelezettséggel rendelkező települések számára szennyvízelvezetéssel és -kezeléssel kapcsolatos fejlesztések megvalósítása

KEHOP-3.1.2 A biológiailag lebomló hulladék eltérítése a hulladéklerakóktól

KEHOP-3.2.1 Az előkezelés, a hasznosítás és az ártalmatlanítás alrendszerének fejlesztése a települési hulladék vonatkozásában

KEHOP-5.1.1-17 Megújuló alapú zöldáram-termelés elősegítése 4 MW beépített tel-

jesítményt meghaladó villamosenergia termelő rendszerek telepítésével KEHOP-5.1.2-17 Megújuló alapú zöldáram-termelés elősegítése 0,5 MW beépített teljesítményt nem meghaladó villamosenergia termelő rendszerek telepítésével

KEHOP-5.2.10 Költségvetési szervek pályázatos épületenergetikai fejlesztései

KEHOP-5.3.1-1 Távhő-szektor energetikai korszerűsítése

KEHOP-5.3.2-17 Helyi hő és hűtési igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal

MAHOP-2.4-2016 Az akvakultúrába történő környezetvédelmi célú beruházások

VP2.-4.1.4-16 A mezőgazdasági vízgazdálkodási ágazat fejlesztése

VP3-5.1.1.1-16 Éghajlatváltozáshoz kapcsolódó és időjárási kockázatok megelőzését szolgáló beruházások támogatása

VP3-5.1.1.2-17 Jégesőkárra megelőzésére szolgáló beruházás

VP3-16.1.1-4.1.5-4.2.1-4.2.2-8.1.1-8.2.1-8.3.1-8.5.1-8.5.2-8.6.1-17 Innovációs operatív csoportok létrehozása és az innovatív projekt megvalósításához szükséges beruházás támogatása

VP3-16.4.1-17 Együttműködések támogatása a REL és a helyi piacok kialakításáért, fejlesztéséért és promóciójáért

VP4-4.4.2.1-16 Vízügyi célú nem termelő beruházások: létesítmények kialakítása, fejlesztése

VP4-4.4.2.2-16 Vízügyi célú nem termelő beruházások: vízügyi és vizes élőhely létrehozása, fejlesztése

VP4-4.4.1-16 Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások

VP4-16.5.1-17 A fenntarthatóságot célzó tájgazdálkodás, terület- és tájhasználat váltás együttműködései

VP5-4.1.6-4.2.3-17 Mezőgazdasági- és feldolgozó üzemek energiahatékonyságának javítása

VP5-8.2.1-16 Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása

VP6-7.2.1.2-16 Egyedi szennyvízkezelés

VP6-7.2.1.4-17 Tanyák háztartási léptékű villamos energia és vízellátás, valamint szennyvízkezelési fejlesztései

